

Afb. 1. Malham Cove, gezien vanuit het zuidwesten.

Malham Cove, Yorkshire Dales National Park, GB

door Aukjen Nauta

De Yorkshire Dales, het nationale park in het westen van Yorkshire – de ‘Moors’ liggen meer naar het oosten – is wunderschoon. Hoog over de bergruggen strekken de uitgestrekte heidevelden zich uit, terwijl in de dalen de weilanden met hun karakteristieke stenen muurtjes in het voorjaar gevuld zijn met stuiterende lammetjes. Het is er heerlijk wandelen, zeker als de geologie zo duidelijk het landschap bepaalt. En dat is zo bij Malham aan de zuidkant van de Dales (afb. 1).

Broedplaats

Volg de A65 vanaf Skipton naar het noordwesten en sla

Afb. 2. Kaart van het zuidelijk deel van de Yorkshire Dales, met Malham linksboven, Bolton Abbey net boven de A59, iets rechts van het midden, waar het mooi wandelen is langs de rivier (maar let op, het foldertje is niet maat-trouw; het lijkt een kort rondje, maar dat is het niet), en Ilkley, net onder de A65, rechtsonder op de kaart, waar de heuveelrug is met de wilgentenen wolf.

(Voor de plaatsbepaling: de A59 gaat naar het oosten naar Harrogate; de A65 gaat naar het zuidoosten naar Leeds; de A629 komt uit in Bradfort).

bij Gargrave (of bij Coniston als u de eerste afslag gemist heeft) af naar het noorden, richting Malham (afb. 2). Aan het begin van het dorp is een grote parkeerplaats. Malham ligt

Afb. 3. De spleet, van waaruit 'mijn' slechtvalk schuin naar buiten kijkt.

Ik heb een foto gemaakt van de spleet waar hij (of zij) invloog. Enorm uitgegroot (je hebt fantasie en vertrouwen nodig) kun je het kopje van de vogel zien (afb. 3).

Ondoordringbare schalies

Om bovenop de steilwand te komen, is een trap die 120 meter hoogteverschil overbrugt. Boven is het uitzicht spectaculair, maar net zo intrigerend zijn de kalkstenen 'tegels' die de top van de klif bedekken. Spanningen in de aardkorst hebben hier voor beweging langs de breuk gezorgd, maar zijn ook verantwoordelijk voor het barstenpatroon in het gesteente. Doordat kalksteen relatief makkelijk oplost in regenwater, zijn de barsten brede spleten geworden en lijkt het net alsof je over een stoep loopt (afb. 4).

in een dal en is volgens de geologische kaart gebouwd op schalies (de Worston shales). Onze wandeling begon aan de andere kant van het dorp waar een voetpad naar beneden gaat, richting Malham Beck. In de verte rijst een steile wand omhoog: Malham Cove. Deze rotspartij is gevormd door een oost-west lopende breuk (de Middle Craven Fault); hier ligt het contact tussen de schalies in het dal en de Onder-carbonische kalken van de Great Scar Limestone. Hoe dichterbij je komt – het pad loopt naar beneden – desto indrukwekkender het uitzicht wordt. In het voorjaar wandelen hier, naast liefhebbers van stenen, ook vogelaars, want in deze omgeving nestelen al jaren slechtvalken. De Britse vogelbescherming staat hier elk voorjaar met telescopen en geeft iedereen de kans om naar de vogels te kijken. Toen wij er waren, zat moeder slechtvalk uit te rusten in een struik hoog op een richel, wachtend op haar man met het eten. Nog mooier vond ik de slechtvalk die wij zelf in een dal zagen vliegen.

Vanaf Malham Cove, gaat de wandeling verder door Watlowes, een droog dal dat zijn brede model met platte bodem te danken heeft aan de werking van gletsjers tijdens de laatste ijstijd (afb. 5). Dat het dal droog is, heeft niets met het ijs te maken, maar met het onderliggend gesteente: het water zakt weg in de spleten in de kalksteen. Vreemd genoeg ligt stroomopwaarts Malham Tarn, een natuurlijk meer, iets wat in een kalkstenen landschap – van nature zo lek als een mandje – vreemd is. Dat dit meer bestaat en niet is leeggelopen, komt door een ondoordringbare laag Siluur-schalies en een laag keileem die onder het meer liggen. Het riviertje dat uit het meer stroomt, kent maar een kort bestaan. Het stopt na enkele honderden meters en vormt een moeras op een plek waar het water wel in de kalksteen weg kan zinken: de Water Sink. Het meer hebben wij niet gezien, wij zijn bij de Water Sink met een grote bocht naar het zuidoosten gelopen over een wijds kalkstenen plateau (Broad Scars) dat hetzelfde patroon van spleten en barsten vertoont als de top van Malham Cove.

Afb. 4. De kalkstenen 'steoptegels' bovenop Malham Cove.

Minnetjes

Het uitzicht was hier schitterend, maar wij kregen, zoals het hoort in Engeland, een enorme regenbui over ons heen. Wij besloten een stuk af te steken, een pub te zoeken en later naar Gordale Waterfalls te gaan. Watervallen hebben iets bijzonders, vind ik. De eerste die ik ooit gezien heb, was in het Zuiderbad in Amsterdam, waar ik schoolzwemmen had. Wij verstopten ons altijd achter de waterval om aan de verplichte baantjes te ontkomen. De rotspartijen bij Gordale Waterfalls waren erg mooi. De rotswand helt over, het lijkt alsof hier ooit een grot geweest is die ingestort is. Ijs en water moeten een enorme kracht gehad hebben om dit halfronde amfitheater uit te slijten. De waterval en de beek staken daar alleen wel erg minnetjes bij af: de waterval had maar een fractie van de hoogte van de rotswand en in de beek was het moeilijk om natte voeten te krijgen. Wel is deze plek ook beroemd omdat hier gefilmd is voor 'Harry Potter and the Deathly Hallows' (zie de voorplaat).

Afb. 5. Watlowes, nu een droog dal, gevormd door de werking van ijs.

Afb. 7. De wilgentenen wolf op een uitstekende rots op de hoogvlakte ten westen van Ilkley.

Beesten

Houdt u naast wandelen en geologie ook van dieren? Tijdens onze wandeling bij Bolton Abbey (neem de A59 en sla rechtsaf de B6160 op) kregen wij van verschillende wandelaars de fluisterende mededeling dat er een 'heron' (een reiger) te zien was. Ik heb maar niet gezegd dat bij ons in Nederland op iedere graspol een reiger te vinden is. En hoog op de kalkstenen heuvelrug net ten westen van Ilkley (een stevige klim van 270 meter) staat een wolf van wilgentenen, gemaakt door een plaatselijke kunstenaar (afb. 6 en 7).

Geraadpleegde literatuur

Gerhard, M. (2007). Yorkshire Dales.
 Waltham, T. (1987). Karst & Caves. Yorkshire Dales National Park Authorities.
 Wilson, A. (1992). Geology of the Yorkshire Dales National Park. Yorkshire Dales National Park Authorities. AA Publishing.

Websites

www.wikipedia.org
www.geography.learnontheinternet.co.uk/
<http://www.walkingenglishman.com/dales17.htm>

Afb. 6. Uitzicht vanaf de hoogvlakte ten westen van Ilkley naar het noorden. In de verte het Yorkshire Dales National Park. De wilgentenen wolf staat ongeveer in het midden van de afbeelding.